

самостійної роботи студентів оцінюються окремо результат виконання завдань кожного виду занять і результати окремих етапів роботи. Оцінка (бали) за кожен окремих модулів залежить від якості й термінів виконання всіх завдань. Загальна оцінка діяльності студента визначається сумою балів, отриманих за окремими модулями і видами завдань.

На кафедрі оториноларингології з офтальмологією у викладанні дисципліни «Офтальмологія» використовується рейтингова система оцінки знань і практичних навичок студентів під час проведення практичних занять і підсумкового модульного контролю.

На кожному практичному занятті оцінювання знань студентів починається з перевірки первинного рівня знань за допомогою виконання тестових завдань. У кожного викладача є еталони відповідей, за допомогою яких перевіряються написані тестові завдання. На другому етапі студенти з допомогою викладача розглядають матеріал із теми заняття і цілеспрямовано поповнюють відсутні знання, використовуючи наявний на кафедрі ілюстративний матеріал і методичні посібники. На третьому етапі студенти разом із викладачем проводять консультацію хворих за темою заняття, використовуючи теоретичні знання. На цьому етапі оцінюються вміння студента налагодити контакт із пацієнтом, детально з'ясувати скарги, дані анамнезу, правильність виконання методів дослідження на об'єктивному обстеженні пацієнтів, вибір адекватних методів функціонального і лабораторного обстежень для обґрунтування діагнозу, вміння інтерпретувати отримані дані для встановлення діагнозу, повнота і послідовність формулювання діагнозу, вміння грамотно, логічно вибрати метод лікування.

Четвертий етап – завершальний – передбачає розвиток у студентів клінічного мислення. Охоплює аналіз кількох ситуаційних завдань із досліджуваної патології, але з різними наслідками залежно від правильності вибору лікарської тактики і лікування.

На підсумковому модульному контролі знань з дисципліни оцінка складається з балів за комп'ютерний контроль, який містить тестові завдання і клінічні задачі (подібні до задач з «Крок-2»), та виконання необхідних для засвоєння дисципліни практичних навичок.

Отже, безперечні переваги рейтингового контролю полягають у надійності, змістовій і конструктивній валідності, реалізації мотиваційної та виховної функцій, розвитку навичок самооцінки, у формуванні досвіду самоконтролю. Для майбутнього медичного працівника важливу роль відіграють такі особистісні якості як цілеспрямованість, рефлексія, здатність генерувати гіпотези, ідеї, виявляти причинно-наслідкові зв'язки, смислове і системне бачення процесів і явищ, ініціативність, адекватна самооцінка.

Список використаних джерел

1. Жуковська А.Л. Проблема оцінювання успішності студентів / А.Л. Жуковська // Науковий пошук молодих дослідників: збірник наукових праць / [ред. Єремєєва В.М.]. – Житомир: Вид-во ЖДУ ім. І. Франка, 2005. – Вип. 2. – С. 101-104.
2. Сидоренко С. Формування Європейської зони вищої освіти / С.Сидоренко // Вища освіта України. – 2004. – № 1. – С. 27-35.
3. Ряднова В.В. Проведення контролю знань студентів із дисципліни «Офтальмологія» / В.В. Ряднова, Л.К. Воскресенська // Актуальні питання якості медичної освіти // Матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції з міжнародною участю. – Тернопіль, 2016. – Т. 1. – С. 260-262.

ДЕЯКІ АСПЕКТИ КОНТРОЛЮ ЯКОСТІ ЗНАНЬ СТУДЕНТІВ ПІДГОТОВЧОГО ВІДДІЛЕННЯ ДЛЯ ІНОЗЕМНИХ ГРОМАДЯН

Савицька Т.В., Трусова Л.В.

Вищий державний навчальний заклад України "Українська медична стоматологічна академія"

Розглянуто види і деякі особливості контролю якості писемного мовлення студентів підготовчого відділення ВДНЗУ «УМСА». Також проаналізовані об'єктивні й суб'єктивні труднощі, які виникають у студентів, та шляхи їх подолання.

The article is devoted to identifying the main types and some features of the quality control of the students' written speech at the Preparatory Department of the HSEE of Ukraine «Ukrainian Medical Stomatological Academy». Objective and subjective difficulties, which arise during studying and ways of their solving have been analyzed.

Ключові слова: читання, аудіювання, говоріння, письмо, поточний контроль, тематичний контроль, поетапний контроль, підсумковий контроль.

Комунікативно-орієнтований підхід до викладання української й російської мов як іноземних на підготовчому відділенні ставить на меті формування в студентів умінь і навичок у різних видах мовної діяльності: читанні, аудіюванні, говорінні та письмі, забезпечуючи можливість оволодіння обраною спеціальністю і спілкування в умовах іншомовного середовища. Навчання розглядається як єдиний взаємопов'язаний процес, спрямований на отримання студентами як загальних, так і специфічних навичок та умінь. У навчальному процесі важливу роль відіграє систематичний контроль якості знань студентів, сформованості певних навичок. Вдало організована і виконана діагностична робота допомагає викладачеві оцінити якість засвоєння матеріалу; проаналізувавши результати, виявити недоліки і запропонувати шляхи їх усунення. Студенти ж мають можливість побачити результати своєї роботи, почути оцінювання викладача і, зробивши висновки, змінити на краще свою підготовку або ж звернутися по допомогу.

Види контролю знань російської й української мов слухачів підготовчого відділення визначені програмою дисципліни і навчальним планом підготовчого відділення. Нами перевіряються навички аудіювання, читання, говоріння і письма. Контроль перших трьох видів діяльності виконується як усно, так і в письмовій формі. Систематичний контроль (поточний, тематичний, поетапний і підсумковий) стимулює регулярну навчальну роботу слухачів.

Основні форми письмового поточного контролю на початковому етапі – це диктанти: буквені, складові, словникові, текстові, а також виконання різноманітних вправ. Вони покликані щоденно визначати й оцінювати рівень засвоєння матеріалу, формування навичок писемного мовлення, своєчасно виявляти прогалини і вживати заходи для їх усунення. Результати поточного контролю (поточна успішність) враховуються під час виставлення щомісячної атестаційної оцінки з мови.

Тематичний контроль відбувається у формі граматичних контрольних робіт або тестових завдань із певної теми. У процесі викладання іноземної мови необхідні точні показники рівня якості вмінь і навичок слухачів. Такими показниками й є тести. Для отримання об'єктивних швидких результатів контролю знань слухачів ми використовуємо різні види тестів, що складаються з серії питань або завдань певної теми. Виконання таких тестів дає викладачеві можливість за короткий термін визначити рівень знань студентів усієї групи, оцінити підготовку кожного окремо і дати чіткі індивідуальні рекомендації й настанови, запропонувати консультативну допомогу. Тести використовуються ще й з метою підготовки студентів до такого виду контролю (здебільшого комп'ютерного) на основних курсах вищів України.

Але тестова форма контролю знань має і низку недоліків: тест занадто стандартизований, перевіряє володіння слухачем чітко структурованого навчального матеріалу; важко оцінити глибину розуміння предмета і стилю мислення слухача; не враховуються випадкові помилки, пов'язані з його неорганізованістю, неуважністю, хвилюванням.

Добре розуміючи цю особливість тестів, ми активно використовуємо й усне опитування. Тематичний контроль поступово ускладнюється доповненням творчих завдань, у яких слухачам дається можливість проявити креативність мислення і вміння самостійно продукувати монологічні висловлювання на запропоновану тему.

З метою перевірки якості засвоєння граматичних норм, що вивчаються в тій чи іншій темі, доцільно проводити тематичні контрольні роботи. Розроблені викладачами відділення контрольні роботи містять п'ять граматичних завдань і шосте лексичне. Максимальна оцінка – 120 балів. Кожне завдання оцінюється 20 балами. Наводимо критерії оцінювання робіт із мови та НСМ слухачів підготовчого відділення для іноземних громадян ВДНЗУ «УМСА»

1. Відсутність завдання	– 20 б
2. Відсутність слова, що перевіряється (словосполучення)	– 10 б
3. Граматична помилка	– 5 б
4. Якщо слово має граматичні та неграматичні помилки	– 7 б
5. Неграматична помилка (незалежно від кількості)	– 1 б
6. Написання або відсутність випадного голосного в суфіксі	– 3 б
7. Уживання неправильного прикметника	– 3 б
8. Уживання малої літери замість великої	– 1 б
9. Недотримання правил пунктуації	– 1 б
10. Змішування літер англійського, латинського і російського алфавітів	– 1 б
11. Повторення помилки	– 1 б
12. Виправлення з правильного на неправильне	– 1 б

Максимальна кількість – 120 балів. За шкалою традиційних оцінок: 100–120 балів – "5"; 80-99 балів – "4"; 60-79 балів – "3".

Поетапні контрольні роботи з граматики базового курсу містять завдання різних типів:

Закритого типу, де слід обрати один варіант відповіді з кількох запропонованих (а, б, в, г).

Відкритого типу, які передбачають самостійну відповідь на питання або логічне закінчення запропонованого речення.

Завдання на встановлення відповідності інформаційних частин, у яких перевіряються асоціативні знання.

Найскладнішими для виконання залишаються завдання на встановлення відповідності інформаційних частин. Найлегше слухачам вдається виконати завдання закритого й відкритого типів.

Окрім тестової контрольної роботи, під час поетапних контролів перевіряємо сформованість навичок писемного мовлення шляхом написання власного монологічного висловлювання у формі листа чи виступу. Цей вид завдань дозволяє слухачу продемонструвати індивідуальність мислення, вміння використовувати лексичні, граматичні знання.

Прикладом такого завдання четвертого місяця навчання є написання виступу перед українськими школярами про своє рідне місто.

На заняттях із російської й української мов вивчається необхідна лексика. Слухачі готують усні розповіді про Полтаву і про рідне місто. Слухачі, які систематично відвідують заняття, серйозно готуються до них, проявляють інтерес до ознайомлення з формою виступу, готують цікаві розповіді про рідне місто, легко виконують завдання такого типу. Під час контролю слухачі отримують програму виступу, яка дає змогу викласти інформацію в логічній послідовності, що є складним на цьому етапі навчання. Очікуваним результатом такого контролю має бути розповідь обсягом не менше 250 слів.

Календарно-тематичним планом другого семестру передбачено винесення на поетапний контроль написання переказу сюжетного тексту з елементами трансформації чи біографічного переказу з елементами конспектування.

Контроль виконання цього виду роботи дає змогу викладачеві перевірити і коригувати підготовку слухачів до запису великого обсягу інформації зі слуху. Результати перевірки й аналізу письмової роботи дають можливість указати на характерні помилки, рекомендувати шляхи подолання труднощів, які зазвичай викликає такий вид контролю знань. Головне завдання педагога в цьому разі – чітка мотивація необхідності опанування навичок писемного мовлення, які необхідні для запису лекції, з одного боку, а з іншого боку – продукування власних висловлювань у письмовій формі для написання рефератів, історії хвороби тощо.

Підсумковий контроль знань і вмінь слухачів підготовчого відділення проводиться в кінці першого і другого

семестрів. Це комплексний контроль знань, на який виноситься підсумкова граматична контрольна робота, що містить лексико-граматичні завдання з основних тем базового курсу російської чи української мов.

Успішне написання підсумкової контрольної роботи свідчить про засвоєння слухачем необхідного граматично-го та лексичного матеріалу і є своєрідним допуском до складання екзаменів.

Екзамени проводяться у двох формах: письмовій та усній. Письмовий екзамен першого семестру – це написання листа чи виступу на задану тему обсягом не менше 250 слів. Екзаменаційна оцінка комплексна: за зміст (повноту й логічність розкриття теми) і за правильність граматичного оформлення роботи.

У другому семестрі на письмовий випускний екзамен виноситься написання переказу біографічного тексту з елементами конспектування. Традиційно ми добираємо адаптовані тексти біографічного характеру про відомих учених. Ускладнюється виконання роботи наявністю наукової інформації про винаходи вченого, про його наукові відкриття і досягнення, написані ним праці. Як свідчить досвід роботи нашого підготовчого відділення, такий вид письмового контролю знань дозволяє об'єктивно і всебічно оцінити рівень мовної підготовки слухача, визначити ступінь оволодіння навичками самостійної творчої роботи. Позитивні результати складання екзаменів з мови є свідченням готовності слухача до навчання у виші.

Аналізуючи результати письмового контролю знань на різних етапах навчання, починаючи з початкового, можна стверджувати, що саме письмовий контроль найскладніший для більшості слухачів. Цьому є логічне пояснення. Вивчення мови іноземці розпочинають із графіки й фонетики, а закінчують записом лекції. Великий обсяг інформації, інтенсивність подачі, а оже, й опрацювання, відносно малий проміжок часу на її засвоєння – це об'єктивні труднощі, які долає кожен слухач підготовчого відділення. За умови систематичної роботи, старанного виконання завдань і настанов викладача, постійного відвідування занять ці труднощі долаються успішно і слухач отримує достатній рівень мовної підготовки. Про це свідчать високі стабільні результати контролю знань на всіх етапах навчання.

Але, на жаль, із кожним роком зменшується кількість умотивованих до серйозного навчання слухачів. Через цю обставину до об'єктивних додаються суб'єктивні труднощі: пропуски занять із поважних і без поважних причин, пасивне ставлення до роботи в аудиторії, небажання працювати самостійно вдома. У такому разі втрачається цінний час, уповільнюється робота групи, погіршуються результати, виникає конфлікт зі стабільно працюючими слухачами. Викладач змушений здійснювати відбір основного матеріалу, що обмежує обсяг інформації, прискорює її подачу, зменшує час на опрацювання й засвоєння.

Викладацький колектив підготовчого відділення для іноземних громадян ВДНЗУ «УМСА» докладає чимало зусиль, аби організувати роботу раціонально, підвищити мотивацію слухачів, зацікавити, викликати в них бажання навчатися. Кожен слухач, який потребує допомоги, може отримати її на консультаціях, які проводяться щоденно в позааудиторний час. Зазвичай слухачі однієї групи засвоюють як мову загалом, так і окремі її аспекти з різною швидкістю. Вони роблять різні види помилок, а викладач, визначивши джерело помилок, може допомогти їх усунути, адже всім відомо, що найефективнішим є індивідуалізоване навчання. Викладач змушений підбирати, створювати й покращувати навчальний матеріал з урахуванням потреб конкретних груп і етапів навчання.

Узагальнюючи зазначене вище, сформулюємо основні висновки.

На початковому етапі (рівень А1) вивчення слухачами підготовчого відділення російської та української мов як іноземних найоб'єктивніше діагностують сформованість навичок письма диктанти різних видів, контрольні граматичні роботи і тестові завдання.

На рівні А2 з метою контролю навичок писемного мовлення доцільним є написання граматичних контрольних робіт, тестових завдань і власних розповідей на задану тему.

На рівні В1 традиційно об'єктивно показують сформованість навичок писемного мовлення граматичні контрольні роботи, перекази біографічного характеру з елементами конспектування, записи зі слуху міні-лекцій профільних дисциплін.

Список використаних джерел

1. Російська мова як іноземна. Тимчасова програма навчальної дисципліни для іноземних студентів підготовчих факультетів/відділень вищих навчальних закладів МОЗ України / Вид-во ДВНЗ «Івано-Франківський національний медичний університет». – К., 2016. – 104 с.
2. Бірюкова Т.В. Контроль знань студентів / Т.В. Бірюкова // Актуальні питання якості медичної освіти : матеріали XIII Всеукр. наук.-практ. конф. з міжнар. участю (з дистанційним під'єднанням ВМ(Ф)НЗ України за допомогою відеоконференц-зв'язку), 12–13 травня 2016 року. – Тернопіль, 2016. – Ч. 2. – С. 7.
3. Комарова О.Л. Організація самостійної роботи іноземних студентів на підготовчому відділенні / О.Л. Комарова // Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Серія : Філологія. – 2014. – Вип. 8 (2). – С. 62-64.